

GREITAKALBYSTĖ

Jūsų vaikas šneka itin greitai ir nekontroliuoja savo kalbėjimo? Jis neaiškiai taria žodžių galūnes arba jas tarsi “nukerta”? Kartoja, tęsia skiemenis, žodžius ir sakinius? Jo tariami žodžiai “grūdasi”, “lipa” vienas ant kito? Jūsų vaiko akademiniai pasiekimai nėra aukšti, o EEG rezultatai rodo pakitimus? Greičiausiai jam bus nustatyta **greitakalbystė**.

Greitakalbystė - tai sklandaus kalbėjimo sutrikimas.

Greitakalbystė (kleteringas, tachilalija) – sklandaus kalbėjimo sutrikimas, kuriam būdingas neįprastai greitas, netolygus kalbėjimo tempas.

Manoma, kad ikimokykliniame amžiuje tokį kalbos sutrikimą turi 1-7 proc. vaikų. Šio kalbos sutrikimo kilmė gali būti organinio, neurologinio, psihogeninio, fiziologinio pobūdžio. Neretai polinkis kalbėti nesklандžiai yra genetiškai paveldėtas.

Greitakalbystei būdinga:

- greitas, besikaitaliojantis kalbos tempas,
- garsų praleidimas,
- trumpi užsikirtimai, tęsimai tariant balsius,
- pauzių nesilaikymas, neaiški artikuliacija,
- nuolatiniai pasitaisymai, įterpiniai, pakartojimai,
- nepakankamas dėmesys kalbėjimui,
- impulsyvumas, daugiažodžiavimas,
- neapgalvotas, padrikas kalbėjimas,
- nepakankama savireguliacija.

Greitakalbystė gali tapti mokymosi sunkumų priežastimi.

Greitakalbystę turintiems vaikams sunku planuoti savo pasisakymus, jie patiria kalbos formulavimo sunkumų, jiems būdingas neatidumas, nedėmesingumas, silpna trumpalaikė atmintis, menki klausymosi įgūdžiai, prastesnė socialinė adaptacija.

Šis kalbos sutrikimas gali tapti tiesiogine **mokymosi sunkumų** priežastimi.

Deja, tėvai neretai nesikreipia pagalbos dėl per greito vaiko kalbėjimo, nes nemano, kad tai- kalbos sutrikimas.

Greitakalbystė panaši į **mikčiojimą**, todėl kartais šie du sutrikimai yra painiojami. Per greitas kalbėjimo tempas kartais pasireiškia kartu su mikčiojimu.

Mikčiojimo nesklandumus sukelia emocinė ir artikuliacinė įtampa, o greitakalbystės atveju - pernelyg greitas kalbėjimo

Greitakalbystė ir mikčiojimas - giminiški sutrikimai.

tempas. Svarbu tinkamai diferencijuoti šiuos kalbos sutrikimus, nes jiems taikome skirtingus korekcijos būdus.

Gera žinia ta, kad greitakalbystė dažniausiai netrikdo vaikų noro bendrauti, jie neįsijaučia nerimo ar drovėjimosi dėl savo kalbos ypatumo.

PAGALBA GREITAKALBYSTĘ TURINČIAM VAIKUI

Svarbu, kad pagalba būtų pradėta teikti laiku. Kleteringą turinčiam vaikui padėti gali logopedas, psichologas, specialusis pedagogas.

Geriausia pagalba galima, sutelkus vaikų, tėvų, specialistų ir pedagogų pajėgas.

Kaip padės specialistai?

Pagalbos vaikui specialistai padės formuoti taisyklingą tartį, reguliuos kalbėjimo tempą, mokys taisyklingai kvėpuoti, lavins girdimąją ir regimąją atmintį, loginį mąstymą, dėmesingumą, ugdyt bendravimo įgūdžius, gerins emocijų ir impulsų kontrolę.

O kaip gali padėti tėvai?

- Pirmiausia padėkite vaikui suprasti, kad per greitas kalbėjimas - tai problema, kurią galima ir reikia spręsti. Įvardinkite **greitakalbystę kaip kalbėjimo sutrikimą**, o ne paties vaiko sąmoningą pasirinkimą.
- Perklauskite kartu su vaiku jo kalbėjimo įrašus - atpažinkite greito kalbėjimo požymius. Aptarkite, kur būtų galima stabtelėti, sulėtinti, daryti pauzes.
- Pasitelkite skaitymo užduotis - skaitykite kartu su vaiku, stenkitės išlaikyti reikiamą ritmą, pažymėkite žodžius, kuriuos reikia ištarti dar lėčiau.
- Uždenkite skaitomą tekstą rėmeliu, kad vaikas sutelktų dėmesį į kelis žodžius ar sakinį.
- Lėtinti kalbos tempą padeda ritmo mušimas, skiemenavimas, papildomų užduočių skyrimas („tark tyliau kas trečią žodį“, „sulėtintai ištark visus daiktavardžius“ ir pan.)
- Mokykite vaiką apgalvoti, planuoti savo kalbėjimo turinį.
- Skirkite dėmesio, atminties gerinimo užduočių, mokykite susikaupti.
- Parodykite atsipalaidavimo, nusiramino būdų.
- Būkite lėtesnio kalbėjimo pavyzdžiu savo vaikui.

Greitakalbystė nėra sąmoningas vaiko pasirinkimas.

ATMINKITE!

Greitakalbystės korekcija nėra „greita“ – jūsų vaikui reikės ilgo, nuoseklaus ir kantrybės reikalaujančio komandinio darbo.